

Oponentský posudek na diplomovou práci

Andrea Plačková, Uprchlícké ženy v Belgii narativní přístup, diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2006, 168 stran textu, 102 stran příloh.

Andrea Plačková v předložené diplomové práci zvolila velmi aktuální téma – téma života uprchlických žen v hostitelské zemi. Využila přitom svého pobytu v Belgii. V úvodu autorka představila okolnosti vzniku diplomové práce a objasnila i svoji výchozí pozici, s níž do terénu vstupovala. Za základní cíl si autorka vytýčila snahu „blížeji proniknout do života uprchlických žen v Belgii a dozvědět se něco více o jejich postavení ve společnosti“. Konkrétně se zaměřila na ženy žijící ve vlámském městě Roeselare, a na to, s jakými problémy se potýkaly sledované ženy na počátku a dnes, „kdo jsou jejich přátelé, čím se živí, jak tráví svůj volný čas a chtějí-li se do země svého původu (někdy) vrátit“. Po realizovaném pilotním průzkumu se Andrea Plačková rozhodla pro narativní metodu. A v analýze interview se pak zaměřila „jak na to, co je všem ženám společné (obecné), tak na to, co je pro jednotlivé osoby charakteristické (jedinečné)“. Jako vzorek přitom vybrala z více uskutečněných rozhovorů výpovědi sedmi žen z různých oblastí světa (Albánie, Arménie, Bělorusko, Čečna, Irán a Uzbekistán).

Vyjma úvodu a závěru a kapitoly věnované cíli, vzorku a metodě koncipovala autorka diplomovou práci do čtyř (kapitoly 3. až 6.) základních bloků: „Přehled teoretických konceptů narativa“, „Uprchlícké ženy jako specifická skupina“, „Nástin belgické migrační historie a azylové politiky Belgie“ a „Uprchlícké ženy v Belgii – narativní přístup“.

V podkapitole „Výzkumné problémy a otázky“ specifikovala autorka svůj výzkumný problém, kdy si v první řadě stanovila za cíl popsat jednotlivé fáze, kterými uprchlické ženy v jednotlivých příbězích prošly, tedy jejich transformativní zkušenosti a dále prozkoumání otázky, do jaké míry lze tyto změny považovat za pozitivní nebo naopak, jde-li spíše o změny k horšímu. Kromě těchto dvou základních rovin si Andrea Plačková stanovila i další dílčí přesně vytyčené otázky. Podkapitola „Metody získávání a analýzy dat“ představuje podrobnou charakteristiku všech užitých metodických přístupů.

V prvním bloku - kapitole „Přehled teoretických konceptů narativa“ vyložila autorka mimo jiné ústřední pojmy jako např. „narativní tázání“, „life story – životní příběh/narativum“, přičemž specifikovala pojetí rozsáhlé autobiografické narace a pojetí užších příběhů kolem nějaké stěžejní události či zvratu v lidském životě /personal narrative/. Zabývala se i objektem studia a hypotézami, které v narativních studiích většinou neexistují. Stručně rovněž představila jednotlivé přístupy – psychologický, sociologický, sociologický přístup s důrazem na specifický organizační kontext, narativní etnografii a autoetnografii. Věnovala se i otázce, kde všude se užívá narativní výzkum. V druhém základním bloku – kapitole „Uprchlícké ženy jako specifická skupina“ nejprve charakterizovala uprchlictví jako celosvětový problém a dále se zde zabývala vztahem gender a migrace. Třetí blok věnovala „Nástinu belgické migrační historie a azylové politiky Belgie“.

Stěžejní část práce je třeba hledat v posledním základním bloku – kapitole kopírující název celé diplomové práce „Uprchlícké ženy v Belgii – narativní přístup“. Zde autorka u všech sedmi případů žen, s nimiž hovořila, provedla podle obdobné základní struktury detailní

analýzu rozhovorů. A tato obsáhlá partie představuje největší přínos diplomové práce A. Plačkové.

Součástí diplomové práce je vedle seznamu použitých pramenů a literatury rozsáhlá příloha, jejíž podstatnou část tvoří přepis čtyř ze sedmi interview, a to ve stavu po první části analýzy.

Diplomová práce A. Plačkové je zdařilá, po formální stránce dobře strukturovaná a obsahově vyvážená. Autorka prokázala, že se dovede pohybovat v terénu, že umí prostřednictvím vlastního terénního výzkumu získat potřebná data a dále s nimi pracovat. V závěru pak potvrdila schopnost formulace uvážlivých závěrů. Doporučovala bych však věnovat větší míru pozornosti závěrečné redakci textu. V diplomové práci se objevuje velké množství překlepů, vynechaných písmen, slabik i celých slov a také gramatické (i hrubé) chyby (např. s. 2, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21 a další strany v obdobné četnosti /číslo stránek jsou uvedena podle elektronické verze práce/). Nepřesnosti jsou i v názvech kapitol či podkapitol (např. s. 20), konečně i v samotném názvu diplomové práce pravděpodobně chybí pomlčka. A nedobrým dojmem působí i překlepy ve jménech autorů, které Andrea Plačková cituje (např. s. 21), podobně je tomu i v dataci vydání jednotlivých děl (např. s. 27). Nedůsledně jsou vedeny i poznámky, v některých případech jsou zakončeny tečkou, v jiných tomu tak není, a tento rozdílný způsob se najde i na jedné straně textu (např. s. 13). Tyto velmi časté nepřesnosti, které jsou sice spíše formálního charakteru, poněkud narušují celkovou úroveň práce.

Co se přílohy týče, prosila bych o vysvětlení, proč autorka nezařadila texty rozhovorů v prvotní podobě, ale až po první fázi analýzy? A i když na straně 20 základního textu uvádí Andrea Plačková důvod, proč nezařadila přepis všech rozhovorů, domnívám se, že zachycení i zbývajících tří rozhovorů by bylo smysluplné.

I přes uvedené výhrady předložená diplomová práce zcela splňuje požadavky, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny a doporučuji ji proto k oponentnímu řízení. Práci hodnotím pozitivně jako přínosnou k pojednávání problematice a navrhuji bodové hodnocení okolo 35 kreditních bodů.

21.10.2006

Miloslava Turtkoyá
